

Plenum

Tisdag 29.4.2025 kl. 14.00—17.21

11. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Rundradion Ab

Regeringens proposition RP 34/2025 rd

Remissdebatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 11 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till kommunikationsutskottet.

För debatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen. — Minister Ranne, varsågod.

Debatt

14.40 **Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Meillä on lähetekeskustelussa hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta. Lakia ehdotetaan esityksellä muutettavaksi siten, että lakiin lisättäisiin Ylen toiminnan ja talouden avoimuutta koskevat säännökset, täsmennettäisiin Ylen varautumiseen liittyvää tehtävää ja joustavoitettaisiin Ylen hallintoneuvoston jäsenmäärää. Nämä muutokset perustuvat parlamentaarisen Yle-työryhmän mietintöön, joka julkaistiin syyskuussa 2024. Hallitus esittää, että muutokset tehtäisiin lakiin siten kuin ne ovat työryhmän mietinnössä esitettyinä.

Lailla toimeenpantaisiin samalla eurooppalaisen medianvapausasetuksen velvoitteet koskien julkisen palvelun median riippumattoman toiminnan suojatoimia. Asetus edellyttää, että kansallisesti tulisi säätää yleisradioyhtiöiden toimituksellisesta päätöksenteosta vastaavien johtohenkilöiden valintaa ja erottamista koskevista kriteereistä ja menettelyistä. Asetuksen toimeenpanemiseksi tältä osin lakiin ehdotetaan uutta 6 d §:ää, jossa säädettäisiin Ylen vastaavien toimittajien valinnasta ja erottamisesta. Esitetyn sääntelyn mukaan vastaavan toimittajan valinnan tulisi perustua riittävään ja monipuoliseen kokemukseen toimitustyöstä sekä toimitustyötä tekevän organisaation johtamisesta. Vastaavan toimittajan erottaminen ei puolestaan saisi perustua siihen, että vastaava toimittaja on käyttänyt hänelle kuuluvaa toimituksellista päätösvaltaa.

Lakiin ehdotetaan tehtäväksi samalla teknisiä muutoksia.

Esityksen tavoitteena on erityisesti lisätä Yleisradion toiminnan avoimuutta. Avoimuusvelvoitteen myötä yhtiön toiminnasta ja varojen käytöstä tulisi olla saatavilla tietoa monipuolisesti ja yksityiskohtaisesti. Ylen toiminnan ja talouden avoimuuden sekä varojen käytön tehokkuuden valvonta kuuluisi hallintoneuvostolle parlamentaarisen työryhmän linjalla tavalla. Hallintoneuvosto on paljon vartijana. Eurooppalaisen medianvapausasetuksen toimeenpanon tavoitteena on parantaa Ylen vastaavien toimittajien riippumattomuutta

Punkt i protokollet PR 44/2025 rd

ja itsenäisyyttä sekä ehkäistä ja estää epäasiallista vaikuttamista toimitukselliseen päätöksentekoon. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyytääkö edustaja Seppänen vastauspuheenvuoroa? — Olkaa hyvä, minuutti.

14.42 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää hallitusta siitä, että Yleisradion roolia ja rahoitusta koskeva keskustelu on viimein avattu avoimesti ja rehellisesti. On tärkeää, että myös Yle ymmärtää olevansa vastuussa veronmaksajille, ja tämä hallituksen esitys vie kehitystä oikeaan suuntaan.

Yleisradion poliittinen puolueettomuus on tärkeä periaate, mutta se ei ole täysin toteutunut. Veronmaksajien rahoja ei pidä käyttää valtion omistaman median puolueellisuuden ylläpitämiseen. Kansalaisten täytyy voida luottaa siihen, että Yleisradio tarjoaa monipuolista ja objektiivista sisältöä ilman ideologista painotusta. Tämän vuoksi on tärkeää, että hallitus ottaa huomioon kansalaisten huolen Yleisradion puolueettomuudesta. Kiitos hallitukselle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Myönnän vielä kolme vastauspuheenvuoroa, ja sitten menemme listalle. — Edustaja Päivärinta, olkaa hyvä.

14.43 Susanne Päivärinta kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! On todella erittäin tärkeä ja kauan kaivattu muutos, että Yle-lakiin nyt saataisiin ja lisättäisiin Yleisradion toiminnan ja talouden avoimuutta koskevat säännökset. Ylen toiminta rahoitetaan kansalaisilta ja yrityksiltä kerättävällä verolla. Veronmaksajilla on totta kai oikeus tietää, miten ja mihin Yleisradio heiltä saamansa varat käyttää. Julkista palvelua voi ja tulee toteuttaa tehokkaasti. Senhän pitäisi olla ihan itsestään selvää, että Yleisradio käyttää sille suunnatut varat tarkoituksenmukaisesti ja läpinäkyvästi. Ylen on myös toiminnallaan edistettävä sananvapautta, korkeatasoista journalismia ja median monimuotoisuutta.

Tämän avoimuutta koskevan sääntelyn johdosta Ylen tulee siis nyt jatkossa eritellä yhtiön osasto- ja yksikkökohtaisia kustannuksia, kertoa niistä laajemmin ja eritellä yksityiskohtaisemmin myös henkilöstökulut sekä sisältöjen, jakelun ja digitaalisen palvelukehityksen kustannukset. Näin ei ole aikaisemmin ollut, ja tämä on erittäin tärkeä muutos. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

14.44 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos tosiaan ministerille ja valmistelijoille, että saatiin tämä Ylen parlamentaarisen työryhmän valmisteleva lakipaketti nyt täydennettynä vielä näillä medianvapauslisäyksillä ja pienillä teknisillä muutoksilla.

On ollut huomattavaa myös, että tätä avoimuuden lisäämistä ovat kannattaneet myös monet lausunnonantajat — enkä tarkoita vain lausunnonantajia, joilla on jotakin hampaankolossa Yleä kohtaan, vaan yleisestikin — että kun yleisradioyhtiö näin suurena toimijana meidän mediakenttää osaltaan hallitsee ja vaikuttaa, niin arvioidaan, että se saattaa auttaa ja lisätä sitten myös muuta mediakenttää, että Yle on avoin ja kertoo, mitä hankintoja siellä tehdään ja miten siellä palvellaan kansalaisia.

Punkt i protokollet PR 44/2025 rd

Tässä laissa ei myöskään puututa siihen, mitä ohjelmia Yle tuottaa — joskus joku on niitakin halunnut karsia tai joitain palveluita lisätä — vaan tässä katsotaan, että perustehtävät ovat ajan tasalla.

Yksi, minkä haluan myös mainita vielä, on huoltovarmuus ja siihen liittyvät, Ylelle annetut tehtävät. Se on tärkeä lisäys, kiitos siitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

14.46 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosissaan loistava juttu, että tämä parlamentaarisen työryhmän mietintö lisättynä medianvapaussäädöksellä on vihdoinkin täällä.

Kun täällä oli huolta avoimuudesta, niin kyllä sen lisääminen päätettiin tässä kompromissineuvottelutuloksessa, mutta mielestäni yksi hyvä tapa arvioida kansalaisten tyytyväisyyttä Yleen on arvioida sitä näiden kyselyiden pohjalta, ja edelleen sekä tyytyväisyys että luottamus ovat hyvin korkealla tasolla. Se kertoo siitä, että Ylessä on onnistuttu tekemään oikeita asioita, oli se sitten joidenkin mielestä tarpeeksi avointa tai ei.

Sellainen toivomus vielä, kun tätä keskustelua nyt sitten käydään tämän työryhmän mietinnön ja medianvapaussäädöksen puitteissa, että se keskustelu pysyisi siinä ja niissä raameissa. Yritetään tehdä sitten tästäkin lakiesityksestä niin hyvä kuin mahdollista. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten palaamme puhujalistalle. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

14.47 Pekka Aittakumpu ps: Arvoisa puhemies! Nyt on oikea linja. Tällä hallituksen esityksellä Yle laitetaan kertomaan avoimemmin toiminnastaan ja varojensa käytöstä kansalaisille. Tietoja Ylen toiminnasta ja kansalta kerättyjen verorahojen käytöstä on pidetty liian pimeässä, ja siksi tämä hallituksen esitys on todella tarpeellinen. Ylen avoimuuden lisääminen auttaa käymään avointa ja tosiasioihin pohjautuvaa keskustelua Ylen toiminnasta ja rahojen käytöstä. Ylen toimintaan pyritään veroeuroilla, ja näitä euroja tulee käyttää vastuullisesti ja tasapuolisesti.

Hallituksen esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että avoimuusvelvoitteen myötä yhtiön toiminnasta ja varojen käytöstä olisi saatavilla tietoa monipuolisesti ja yksityiskohtaisesti ja että tämä johtaa siihen, että yleisö- ja sidosryhmien mahdollisuudet arvioida Yleisradion resurssien käyttöä paranisivat yhtiön toiminnan avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisääntymisen myötä. On aika saada ryhtiä ja tervettä järkeä myöskin Ylen toimintaan. Ei voi olla niin, että Yle olisi ikään kuin pyhä lehmä, johon ei saa koskea ja jonka toimintaa ei saisi arvioida. Nyt Ylen toimintaan onkin saatu ja tämän esityksen myötä saadaan entisestään lisää ryhtiä, avoimuutta ja tervettä järkeä.

Arvoisa puhemies! Ei ole oikein, jos koko kansaa edustavan eduskunnan alainen laitos, koko kansan Yleisradio, verovaroin rahoitettava tiedonvälittäjä, on pahasti vasemmalle vinksallaan. Ylen vasemmistolaisuus ei ole pelkkä perussuomalaisten näkemys, se on tutkittu tosiasia, sillä Elinkeinoelämän valtuuskunta, Eva, julkaisi 25. maaliskuuta Taloustutkimuksella teettämänsä tutkimuksen, jonka mukaan peräti 40 prosenttia suomalaisista on sitä mieltä, että Yle on uutistoiminnassaan vasemmalle kallellaan. Sen sijaan vain viisi prosenttia oli sitä mieltä, että Ylen tiedonvälityksessä korostuu oikeistolainen näkökulma.

Punkt i protokollet PR 44/2025 rd

Huomattavaa on, että niin vasemmistoliiton kuin SDP:nkin kannattajista suurempi osa oli sitä mieltä, että Ylen tiedonvälityksessä painottuu enemmän vasemmistolainen kuin oikeistolainen näkökulma. Suomalaisista useampi katsoi, että Ylen uutistoiminnassa painottuu vasemmistolainen näkökulma enemmän kuin vasemmiston Kansan Uutisten ja SDP:n Demokraatti-lehden kohdalla. Yle oli suomalaisten mielestä medioista vasemmistolaisin. Tämä on suorastaan pysäyttävää, kun Ylen jos minkä tulisi olla riippumaton, poliittisesti sitoutumaton, tasapuolinen ja tosiasioihin pohjautuva tiedonvälittäjä. Tämän Evan tutkimuksen virhemarginaali on koko väestön tasolla 2—3 prosenttiyksikköä kumpaankin suuntaan, ja vastaajat edustivat koko maan 18—79-vuotiasta väestöä, pois lukien Ahvenanmaa. Tuo aineisto oli painotettu edustamaan väestöä iän, sukupuolen, asuinalueen, koulutuksen, ammatin tai aseman, toimialan ja puoluekannatuksen mukaan.

Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan myös, että käytännössä Yleisradio voisi tämän esityksen myötä edistää toimintansa avoimuutta ja läpinäkyvyyttä esimerkiksi avaamalla yhtiön osasto- ja yksikkökohtaisia kustannuksia nykyistä laajemmin, erittelemällä nykyistä yksityiskohtaisemmin yhtiön henkilöstökulut sekä sisältöjen, jakelun ja digitaalisen palvelukehityksen kustannuksia. Tiedot tulisi julkaista helposti vastaanottajien saataville, kuten esimerkiksi Yleisradion verkkosivuille.

Esitys sisältää myös muita tärkeitä Yleä koskevia muutoksia, jotka koskettavat huoltovarmuutta. On tärkeää, että tiedonvälitys toimii kaikissa oloissa. Ylelle tulee nyt velvoite varautua tv- ja radiotoiminnan lisäksi myös muun tiedonvälityksen hoitamiseen poikkeusoloissa.

Arvoisa puhemies! Aloitimme tänään liikenne- ja viestintävaliokunnassa asiantuntijoiden kuulemiset tästä hallituksen esityksestä. Luotan siihen, että käymme valiokunnassa esityksen tulevana viikkoina tarkasti läpi. Toivon, että mikäli tarvetta ilmenee, vielä tarkennamme lakiehdotusta, jotta lakimuutokset varmasti toteuttavat hallituksen esityksen erittäin hyvät ja tärkeät tavoitteet. On koko kansan etu riippumatta vaikkapa kansalaisen poliittisesta suuntautumisesta, että Yle on riippumaton, sitoutumaton, tasapuolinen ja koko kansaa palveleva tiedonvälittäjä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu, olkaa hyvä.

14.52 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Yleisradio on valitettavasti osoittanut kerta toisensa jälkeen, että sen tekemisiä on välttämätöntä valvoa tarkemmin. Nyt eduskunnalle annetussa hallituksen esityksessä Yle-lakiin ehdotetaan lisättäväksi avoimuutta koskevia säästöksiä. Lisäksi siinä muun muassa laajennetaan Ylen varautumiseen liittyvää tehtävää poikkeusoloissa, lisätään joustavuutta Ylen hallintoneuvoston jäsenten lukumäärään sekä toimeenpannaan EU:n medianvapausasetuksen vaatimuksia.

Yle velvoitetaan jatkossa antamaan avoimemmin julkista tietoa toiminnastaan ja taloudestaan. Tähän sisältyy se, että esimerkiksi henkilöstökustannuksista täytyy tuottaa tietoa kaikkien saataville. Kansalaisten on hyvä olla tietoisia esimerkiksi Ylen toimitusjohtajan jättipalkan kehityksestä. Vuonna 2024 toimitusjohtaja Merja Ylä-Anttilan kiinteä kokonaispalkka luontoisetuineen oli 349 744 euroa. Mutta eihän se tietenkään vielä riittänyt. Siihen päälle piti vielä maksaa 27 127 euroa tulospalkkiota. Muille johtoryhmän jäsenille palkkoja, luontoisetuja ja tulospalkkioita maksettiin yhteensä lähes kahden miljoonan euron verran. Ylelle tässä ilmainen vinkki, mistä sopeuttaminen olisi kannattanut aloittaa:

Punkt i protokollet PR 44/2025 rd

johtoryhmän palkoista. Jospa näitäkin älyttömiä summia alettaisiin laajemmin kyseenalaistaa, kun Yle alkaa tuottaa julkisempaa tietoa taloudestaan. Nythän nämä luvut löytyvät Ylen vuosikertomuksesta, mutta tuskin kovin moni plärää sitä aamukahvia juodessaan. Toki myös iltapäivälehdet nostavat näitä silloin tällöin otsikoihin.

Ylen budjetista löytyy kyllä muutakin viilattavaa. On aivan käsittämätöntä, miten Suomessa Ylen toimintaan on upotettu merkittävästi enemmän rahaa per asukas kuin sen kansallisiin verrokkimediatyhtiöihin esimerkiksi Ruotsissa ja Tanskassa. Nyt pitää todella ottaa muista mallia ja tehostaa toimintaa.

Kuten lakiehdotuksessa todetaan, avoimuuden lisäämisellä voi olla myönteisiä vaikutuksia sille, miten Yle täyttää julkisen palvelun tehtävänsä, kunhan tietoja oikeasti julkaitaan siten, että ne ovat yleisön näkökulmasta helposti saavutettavissa ja ymmärrettävässä muodossa. Juuri näin: nyt tarvitaan aitoa avoimuutta ja selkeää tiedottamista. Yle on sen suomalaisille velkaa.

Tähän lakiesitykseen sisältyvillä EU:n medianvapausasetuksen muutoksilla parannetaan vastaavien toimittajien vapautta päättää vastuullaan olevasta sisällöstä ilman, että heidän tarvitsee pelätä irtisanotuksi tulemista. Toivottavasti tämä kannustaisi Yleä jatkossa miettimään paremmin, kannattaako toimittajia läksyttää siitä, että jossain ohjelmassa näkyy liikaa heteromiehiä, tai irtisanoa juontajia, jotka paljastavat joutuneensa pakotetuksi monimuotoisuuskoulutuksiin.

Arvoisa puhemies! Yle nauttii vielä pitkälti suomalaisten luottamusta, mutta edellä mainitut kohut eivät ole omiaan lisäämään sitä. Kansallisen yleisradion tulee olla aidosti riippumaton ja puolueeton. Avoimuuden ja totuudellisuuden tulisi olla itsestään selvää, mutta koska näin ei selvästi ole ollut, niin on hyvä, että sitä on nyt lähdetty hakemaan tämän hallituksen esityksen kautta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

14.56 Juha Mäenpää ps: Arvoisa herra puhemies! Hyvät miehet ja naiset! Meillä on täällä käsittelyssä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta. On hyvä, että olemme saaneet tällaisen lakiesityksen. Tämä oikeasti tarkoittaa sitä, että haetaan semmoista avoimempaa tiedotusta Ylen varojen käytöstä. Yle-varathan kerätään veroina meiltä kaikilta, ja niistä ei oikein pääse eroon kuin kuolemalla. Tämä toiminta vaatii ryhtiä, ja minä uskon, että siihen saadaan nyt ryhtiä tällä lainsäädännön muutoksella. Mielestäni Ylen tärkein tehtävä on toimia huoltovarmuuden takaajana siinä vaiheessa, jos joku kriisi koittaa — he hoitavat sitten kriisiajan tiedottamista.

Ylen toimintaa rahoitetaan kansalaisilta ja yrityksiltä kerättävällä verolla, minkä vuoksi yhtiön toimintaan kohdistuu avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen liittyviä korostuneita odotuksia. Avoimuusvelvoitteen myötä yhtiön toiminnasta ja varojen käytöstä olisi saatavilla tietoa monipuolisemmin ja yksityiskohtaisemmin kuin aiemmin. Yleisön ja sidosryhmien mahdollisuudet arvioida Ylen resurssien käyttöä paranisivat yhtiön toiminnan avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisääntymisen myötä. No, nämä palkathan ovat olleet julkisia, mitä Ylessä on maksettu, ja ne ovat olleet ihan kohtuuttoman suuria. Nyt kun luin, että Yleisradion johtaja on jäämässä eläkkeelle, niin mielestäni tämän palkan voisi tiputtaa ihan suoraan yhteen kolmasosaan. [Jouni Ovaskan välihuuto] Palkka on ollut tällä hetkellä noin kolme- ja puolisataatuhatta euroa vuodessa, ja on täysin kohtuutonta toimia Yleisradion toimitusjohtajana tällaisella palkalla. Minä luulen, että tästä salista jokainen meistä voi-

Punkt i protokollet PR 44/2025 rd

si toimia siellä tuolla palkalla ja samoilla tuloksilla — ehkä sisältö voisi muuttua, tietenkin siihen suuntaan, mistä tämä päätoimittaja tai johtaja olisi. Jos edustaja Rintamäki valittaisiin, niin silloin Yle ei ehkä enää olisi toimituksellaan vasemmalle kallellaan niin paljon kuin se nyt on. Elikkä Evan tutkimuksen mukaan 40 prosentin lukemalla ihmiset katsovat, että se on vasemmalle kallellaan, ja se ei ole mitään ihan suoranaista fiksuutta tässä journalismin maailmassa, koska journalismi kärsii ja siellä mielipiteet ja arvot ehkä sitten kääntävät niitä uutisia enemmän sinne vasemmalle myönteiseksi. Avoimuusvelvoite voi lisätä Ylen, yleisön ja muun yhteiskunnan välistä vuorovaikutusta, millä voi olla myönteisiä vaikutuksia Ylen toimintaan julkisen palvelun tehtävien täyttämässä. Myönteisten yhteiskunnallisten vaikutusten syntyminen edellyttää, että Yle julkaisee tiedot siten, että ne ovat yleisön kannalta helposti saavutettavia ja ymmärrettäviä.

No, mihin sitä rahaa siellä Ylessä on sitten käytetty? Tuossa edustaja Garedew aikaisemmin mainitsi tuon, että siellä on ollut muun muassa monimuotoisuuskoulutusta. En tiedä, miten kallista se on ja keneltä se on tilattu, mutta kuitenkin itse haluaisin, että Yle olisi jatkossa enemmän semmoinen, joka keskittyy suomalaisuuteen, suomalaiseen urheiluun, suomalaiseen kulttuuriin, ja että vähemmälle jätetään ne seksuaalisävytteiset ohjelmat. Siellä on ollut kaikenlaista sateenkaarihumpppaa, Sugarbabe-ohjelmaa, sokerideittailua, Koukussa strippaukseen -ohjelmaa. Ei tällaista enää pidä sallia, vaan meidän pitää eheyttää Yle, meidän pitää tuoda sinne kotimaisuutta, kotimaista urheilua. Kotimainen urheilukin kaipaa näkyvyyttä, se helpottaa urheilijoiden sponsorien saantia. Tämä on tärkeä juttu, että Yle toimii meidän omien kansalaisten etujen mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Tässä olivat nämä huomiot, mitä halusin tähän esittää. Mutta siis haluan vielä korostaa, että arvostan sitä Ylen kriisiajan valmiutta ja sitä, mikä on heidän tehtävänsä sen suhteen. Yle on tosi tärkeä meille, mutta se pitää tervehdyttää ja se pitää eheyttää, jättää tämä kaikki monimuotoisuus ja tämmöinen sateenkaarihumpppa pois sieltä ja nostaa näitä perinteisiä suomalaisia arvoja. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

15.02 Jaana Strandman ps: Arvoisa herra puhemies, kunnioitettu ministeri! Yle velvoitetaan hallituksen esityksellä avaamaan toimintansa sekä taloutensa eduskunnan vaatimusten mukaisesti. Esityksen mukaan Ylen tulee julkaista aikaisemmin salassa pidettyä tietoa taloudestaan sekä toiminnastaan. Avoimuutta koskevan sääntelyn vuoksi Ylen tulisi jatkossa koota, analysoida ja tuottaa tietoa yhtiön osasto- ja yksikkökohtaisista kustannuksista aiempaa laajemmin. Ylen tulee jatkossa esimerkiksi eritellä yksityiskohtaisemmin henkilöstökulut sekä sisältöjen, jakelun ja digitaalisen palvelukehityksen kustannukset, se, mihin rahaa menee ja miksi.

Arvoisa puhemies! Yleisradio on lähes 600 miljoonalla eurolla vuodessa veronmaksajien rahalla pyörivä monoliitti. Ylen toiminta rahoitetaan veroilla. Tämän vuoksi yhtiön toimintaan kohdistuu avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen liittyviä korostuneita odotuksia. Yleisradion toiminnan pitää olla avointa ja läpinäkyvää. Yleisradion verrattain suuri budjetti verrattuna muihin verrokkimaihin indikoi, että varoja ei käytetä tehokkaasti. Esimerkiksi Ruotsissa SVT:n rahoitus oli 76 euroa per asukas vuonna 2022, kun taas Suomessa 106 euroa. Hallitus jäädyttää Ylen indeksikorotukset, jotka tuovat tarvittavaa jarrua Ylen kustannusten kasvuun.

Punkt i protokollet PR 44/2025 rd

Ylen tarjonta- ja toimintamallit ovat aiheuttaneet ihmetystä kansalaisissa. Indeksijäädystysten jälkeen Yleisradio on poistanut valikoimastaan suosittuja ohjelmia, kuten esimerkiksi Arto Nybergin. Yle on myös tuottanut viime vuosien aikana materiaalia, joka on enemmänkin kyseenalaista, esimerkiksi Pillupäiväkirjat, Osta mun pikkarit tai Sinkut paljaana.

Arvoisa puhemies! Veronmaksajien rahoilla ylläpidetyn Ylen toimintaa tulee valvoa erityisen tarkasti, ja tämä hallituksen esitys pitää huolen siitä, että kaikki Ylen sisäinen rahankäyttö sekä toiminta tulevat kaikkien nähtäville. Kiitän ministeri Rannetta jälleen erinomaisesta työstä tähänkin asiaan liittyen, jotta maamme eri toimintoja liikenteen ja viestinnän osalta saadaan kuriin, ja näin pystymme ohjaamaan yhteisiä varojamme tehokkaasti ja avoimesti. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

15.05 Timo Furuholm vas: Arvoisa puhemies! Ylen tehtäviä ovat tasa-arvon, suomalaisen kulttuurin, suvaitsevuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen. Jos näiden edistäminen on jonkun mielestä perin vasemmistolaista, niin olen entistä ylpeämmin vasemmistolainen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!]

Tänään käsittelyssämme on hallituksen esitys, joka tosissaan koskee tätä Yleisradion toimintaa. Tässä taustalla on tämä parlamentaarisen työryhmän laatima mietintö, jonka eteen nähtiin vaivaa 33 kokouksen verran, eli kiitos vaan työryhmän veteraaneille. Esitystä taustoittaa myös tässä äsken käsittelyssä ollut Euroopan unionin medianvapaussäädös, jonka tavoitteita on suojella median vapautta ja moniarvoisuutta jäsenvaltioissa. Pyritään estämään juuri poliittista puuttumista journalismiin, esimerkkinä. Tämän esityksen tavoitteena on muun muassa lisätä Yleisradion toiminnan ja talouden avoimuutta, päivittää sen huoltovarmuustehtävää sekä tarkentaa vastaavien toimittajien nimittämistä ja erottamista koskevaa sääntelyä.

Arvoisa puhemies! Nykyisessä, epävakaassa turvallisuusympäristössä ja nopeasti kehittyvässä teknologiakentässä riippumattoman median asema korostuu entisestään. Samoin korostuu moniäänisen ja maantieteellisesti kattavan median merkitys täällä Suomessa. Näiden tavoitteiden eteen on tehtävä jatkuvasti määrätietoista työtä myös tässä salissa. Tässä kohtaa on ehkä hyvä painottaa Ylen korostunutta roolia huoltovarmuuden suhteen. Lisään siihen nyt vielä sen, että ihmisten pitää olla Ylen piirissä jo ennen kuin Ylen tehtäviä tarvittaisiin esimerkiksi poikkeusoloissa — siksi tämä laaja ohjelmatarjonta.

Parlamentaarinen työryhmä käynnisti tosissaan tämän toiminnan Ylen tehtävien ja rahoituksen päivittämiseksi. En nyt palaa tässä siihen työryhmän prosessiin, mutta selkeätä oli, että siinä työryhmässä oli erilaisia intohimoja Ylen suhteen. Minun mielestäni se alleviivaa tällaisen parlamentaarisen päätöksenteon välttämättömyyttä, että näitä eri näkökulmia saadaan sitten sovitettua ja Ylen toiminta pysyy vakaana ilman suuria äkkikäänköksiä.

Tämä käsittelyssä oleva esitys tosissaan tähtää siihen Ylen toiminnan ja talouden avoimuuden vahvistamiseen, joka tässä nousi aikaisemmissakin puheenvuoroissa esiin. Tällainen avoimuuden lisääminen ei nyt ole millään tavalla lähtökohtaisesti ongelmallinen, etenkin kun sitä kritiikkiä täältä salistakin Yleä kohtaan tulee. Mutta sitten on kuitenkin tärkeätä todeta se, että tällainen avoimuuden lisääminen tai rahoituksen vähentäminen ei ylipäätään ratkaise niitä rakenteellisia haasteita, joita meillä mediakentällä on. Lisään

Punkt i protokollet PR 44/2025 rd

myös sen, että tämän avoimuuden ei pidä johtaa siihen, että Yleisradio olisi jotenkin jonkun erityisvalvonnan kohteena jatkossa. Kuitenkin puhutaan riippumattomasta mediasta. Mutta siinäkin valiokunta tulee tekemään erinomaista työtä, ja löydetään ne oikeat pykälät sinne.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on otettu huomioon myös Euroopan medianvapaussäädöksen vaatimukset erityisesti vastaavien toimittajien nimittämistä ja erottamista koskevien kriteerien osalta. Nämä säännökset tullaan käsittelemään hyvin tarkasti myös valiokuntakäsittelyssä, koska on itsestään selvää, että toimittajalla tulee olla mahdollisuus tehdä työtään riippumattomasti ja kriittisesti meitä vallankäyttäjiä mutta myös muita instansseja kohtaan. Suomessahan me ollaan hyvällä tolalla tässä asiassa, ja pidetään se jatkossakin.

Tämä medianvapaussäädös korostaa lisäksi, että julkisen palvelun median rahoituksen on oltava riittävää, kestävä ja ennakoitavaa. Kansallisessa laissa ei kuitenkaan nyt kirjata erillistä säännöstä tästä asiasta. Suomessa Yleisradion rahoituksen ennakoitavuus ja toiminnan jatkuvuus ovat perustuneet tähän parlamentaariseen päätöksentekoon. On selvää, että siitä on tärkeää pitää kiinni myös jatkossa. Mutta on sitten kuitenkin syytä nostaa esiin se huomio, että esimerkiksi Yleen nyt tehty rahoitusleikkaukset on jouduttu toteuttamaan tosi lyhyessä ajassa ja eiväthän ne kivuttomasti ole menneet. Tämä tietenkin herättää kysymyksiä pitkäjänteisyyden ja ennakoitavuuden toteutumisesta, ja tämä on yksi asia, mihin valiokunta tulee varmasti ottamaan tiukan linjan valiokuntakäsittelyssä.

Arvoisa puhemies! Luottamus Yleisradioon on edelleen korkealla tasolla, ja on tärkeää, että tämä luottamus säilyy. Vastuu on tietenkin Yleisradiolla, että he jatkavat sitä hyvää työtä, jota he ovat tehneet tähän asti, mutta myös meidän poliitikkojen sanoilla ja teoilla on merkitystä siinä. Minä toistan nyt vielä sen toivomuksen, että tätäkin asiaa käsiteltäisiin mietinnön ja medianvapaussäädöksen puitteissa eikä lähdettäisi nyt puhumaan liikaa uusista tehtävistä ja rahoituksen leikkaamisesta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ranne, kolme minuuttia, olkaa hyvä.

15.11 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti: Tämä mahdollistaa meidän kaikkien nähdä se, mitä se Yle on syönyt ja mitä se Yle tekee. Avoimuus on paitsi talouden kannalta myös uskottavuuden ja luotettavuuden kannalta äärimmäisen tärkeä asia. Hallintoneuvosto on, kuten tuossa esittelypuheenvuorossani totesin, paljon vartijana, ja nyt tietenkin avoimuusvelvoitteen tarkempi ohjaus ja valvonta kuuluvat sille. Tämä esitys mahdollistaa siis avoimuuden toteuttamisen julkisuuslain periaatteiden mukaisesti. Tässä on valtavan suuria positiivisia mahdollisuuksia.

Varautuminen on taloudellisesti pieni mutta tärkeä osuus Ylen tehtävästä. Tämä on tietenkin tärkeää, että saadaan tähän yksityiskohtaisempi selvyys. Tietenkin tämä on tärkeää tässä ajassa.

Sitten palkkioista voin todeta sen, että yhtiön hallitushan loppupeleissä niistä päättää. Sen, niin kuin kaikkien valtionyhtiöiden, tulee noudattaa meidän omistajapoliittista periaatepäättöstä ja toimia sen mukaisesti.

Kiitoksia tästä keskustelusta, ja valiokunnassa jatkatte sitten.

Punkt i protokollet PR 44/2025 rd

Talman Jussi Halla-aho: Tack. — Den tid som i detta skede reserverats för behandlingen av ärendet är slut. Debatten och behandlingen av ärendet avbryts och fortsätter i detta plenum efter de övriga ärendena på dagordningen.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 15.12.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 17.08.

Förste vice talman Paula Risikko: Nu fortsätter behandlingen av ärende 11 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum. — Först i tur är ledamot Hänninen.

17.09 Juha Hänninen kok: Kunnioitettu rouva puhemies! Keskustelemme tänään viestinnän avoimuudesta, luotettavasta tiedonvälityksestä ja toimivasta demokratiasta. Kyse on kuitenkin myös turvallisuudesta. Nämä esitykset liittyvät syvästi turvalliseen arkeen. Ne liittyvät siihen, että suomalaiset voivat luottaa saamaansa tietoon ja siihen, että verorahoja käytetään avoimesti ja vaikuttavasti.

Arvoisa rouva puhemies! Yleisradiolain uudistus on avoimuutta ja vastuullisuutta. Yleisradio on julkisen palvelun media, jonka rahoitus perustuu meidän veronmaksajien varoihin ja rahoihin. Siksi on aivan oikein, että Ylelle asetetaan aiempaa tiukemmat vaatimukset avoimuudesta. Uudistus velvoittaa Yleisradion julkaisemaan laajempaa ja yksityiskohtaisempaa tietoa toiminnastaan ja taloudestaan. Tämä ei ole pelkästään hallinnollista raportointia. Kyse on siitä, että kansalaisilla ja edustajillamme on mahdollisuus arvioida, miten julkista valtaa käytetään eli mitä resursseilla saadaan aikaan ja kuinka vaikuttavasti. Uusi laki tuo Yleisradion hallintoneuvostolle entistä selkeämmän tehtävän valvoa varojen käytön tehokkuutta ja avoimuutta. Tämä on tärkeä signaali siitä, että läpinäkyvyys ja vastuullisuus eivät ole vain päämäärä, ne ovat myös keino rakentaa luottamusta julkiseen mediaan.

Arvoisa rouva puhemies! Vastaavien toimittajien asema on edellytys toimitukselliselle riippumattomuudelle. Toinen merkittävä uudistus on vastaavien toimittajien aseman vahvistaminen. Uudessa sääntelyssä määritellään läpinäkyvät valinta- ja erottamismenettelyt niille henkilöille, joilla on toimituksellista päätösvaltaa. Tämä on selvä viesti. Suomessa ei hyväksytä toimitukselliseen työhön kohdistuvaa epäasiallista vaikuttamista. Kyse on journalismin vapauden turvaamisesta, siitä, että journalistit voivat tehdä työnsä ilman pelkoa ulkopuolisesta painostamisesta. Toimiva ja riippumaton media ei ole itsestäänselvyys. Se on asia, jonka puolesta on tehtävä työtä jatkuvasti.

Arvoisa rouva puhemies! Sananvapaus ja riippumaton media eivät ole vain periaatteita. Ne ovat osa suomalaisten arjen turvallisuutta. Ne takaavat sen, että vallanpitäjiä voidaan arvostella, että väärinkäytöksiä voidaan paljastaa ja että kansalaiset voivat muodostaa mielipiteensä vapaasti ja tietoon pohjautuen. Tänään käsiteltävänä olevat hallituksen esitykset eurooppalaisesta medianvapaudesta sekä Yleisradiosta parantavat suomalaisen yhteiskunnan läpinäkyvyyttä ja kriisinkestävyttä. Ne luovat edellytykset sille, että journalismi voi jatkossakin toimia kansanvallan ja luottamuksen kivijalkana. Demokratia ei toimi ilman riippumatonta mediaa, ja media ei voi toimia ilman luottamusta. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies, ja toivotan kaikille aivan erinomaista vappua.

Punkt i protokollet PR 44/2025 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

17.13 Vesa Kallio kesk: Kiitos, rouva puhemies! Täällä on jo hyvin monessa puheenvuorossa käyty läpi se, mistä tässä esityksessä on kyse, niin että sitä on turha enää toistaa. Se, mitä tässä joutuu paljon pohtimaan, on se, mitä toin jo aiemminkin tänään esille tässä Yle-keskustelussa, että me ei kaikki tykätä siitä kaikesta, mitä Yleltä tulee. Mutta on käynyt myös ilmi, että ne ovat eri asioita aika monelle meistä: toiset tykkäävät toisesta ja toiset toisesta. Ehkä sen voi nähdä positiivisesti jopa niin päin, että silloin Yle on varsin onnistunut, kun sieltä löytyy kaikille jotakin semmoista, mistä me ei pidetä. Semmoinen on aika mahdoton tilanne, että kaikki, mitä sieltä tulisi, olisi semmoista, josta me kaikki tykättäisiin.

Ja kun tässä on sitten tämä julkisen median ja kaupallisen median... Kaupallisesta mediasta täällä ei ole puhuttu, mutta se on kuitenkin se toinen puoli tässä tiedonvälityksessä. Ja edelleen puolustan Yleä siinä mielessä, että me tarvitaan vahva, totta kai avoin ja monipuolisesti uutisoiva ja monipuolista tarjontaa tarjoava julkinen media ja Yle.

Se, mitä tässä nyt on käynyt ikävällä tavalla tämän prosessin myötä, on ollut se, että maakuntatoimituksia on sitten karsittu. Tässä aukesi vähän Ylen johdolle — tai ainakin näyttää siltä, että aukesi Ylen johdolle — mahdollisuus sitten kurittaa niitä maakuntatoimituksia. Itse ajan yleensä aina tiistaiamuna junalle, ja nyt kello 6.30:n maakuntauutiset lakkasivatkin tulemasta, niitä ei nyt tule — ihan pienenä esimerkkinä.

Mutta oikeastaan se, mistä alun perin halusin tässä puhua, on se, että yksi tärkeimmistä asioista tässä lakiesityksessä on tämä Ylen huoltovarmuustehtävän päivittäminen. Sehän liittyy myös siihen, että teknologia on kehittynyt ja se laajentaa tätä Ylen varautumisvelvoitetta koskemaan televisio- ja radiotoiminnan lisäksi tätä muuta tiedonvälitystä. Tässä on taustalla tosiaan se nykyinen toiminta ja teknologian kehittyminen, niin kuin jo totesin. Samalla tarkennettaisiin, että Yleisradion velvollisuus välittää viranomaistiedotuksia säädetään valtioneuvoston asetuksella. Näinä aikoina me ei oikein tiedetä, mitä tässä mahdollisesti voi olla tulossa, niin että tämä on äärimmäisen tärkeä asia siinä.

Ja se, mitä edelleen haluan korostaa ja mitä on muissakin puheenvuoroissa tullut esille, on se, että tämä perustuu täysin tähän parlamentaariseen Yle-työryhmään, joka teki yksimielisen esityksen, ja nyt tällä laitetaan sitä voimaan. Ottaen huomioon tämän eurooppalaisen medianvapausasetuksen, mitä myös on tänään täällä käsitelty, siinä mielessähän tämä lakiesitys ei sisällä mitään kovin ihmeellistä ja uutta eikä aiheuta sen suurempaa draamaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen.

17.16 Mikko Polvinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Media on kuin tasavallan vapauden torvi. Median tehtävä on valvoa, varoittaa ja vaatia, mutta jos vallan vahtikoira alkaa itse himoita valtaa, se muuttuu pedoksi, joka puree herraansa eikä enää puolusta kansaa. Valta ilman vastuuta on tyranniaa. Media ei ole itse hallitsija vaan kansan silmä ja korva, ja sen tulee pysyä uskollisena tehtävälleen.

Tänään käsiteltävässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Yleisradio Oy:stä annettua lakia. Lakiin lisättäisiin Yleisradion toiminnan ja talouden avoimuutta koskevat säännökset. Avoimuutta koskevien säännösten tavoitteena on lisätä Yleisradion toiminnan julkisuutta. Lainmuutos lisäisi Yleisradion velvollisuuksia julkaista toimintaansa ja talouteensa liittyviä tietoja yleisölle, Suomen kansalle. Tämän lakiesityksen toteutuessa vallan vah-

Punkt i protokollet PR 44/2025 rd

tikoira, joka on irronnut riippumattomuuden talutusnuorastaan, palautetaan hihnaansa niillä periaatteilla, joilla Yle on itse omaa median tekemistään perustellut.

Yksi niistä periaatteista on Journalistin ohjeissa kohdassa ”Tietojen hankkiminen ja julkaiseminen”: ”7. Journalistin velvollisuus on pyrkiä totuudenmukaiseen tiedonvälitykseen.” Onko Yle tätä toteuttanut? Kun lakiesityksessä jo aiemmin esiin tuomani kohta — ”Avoimuutta koskevien säännösten tavoitteena on lisätä Yleisradion toiminnan julkisuutta. Lain muutos lisäisi Yleisradion velvollisuuksia julkaista toimintaansa ja talouteensa liittyviä tietoja yleisölle.” — koskettaa sitä, että Ylen toiminta tarvitsee suitset täältä eduskunnasta, että Yle itse on avoin toiminnassaan, ja kun se pitää säätää lailla, niin pidän sitä kuvaavana, ettei Yle tällaisena mediana, joka korostaa journalistista vapautta, ole ollut luotettava itsessään.

Journalistisessa ohjeessa lukee myös kohdassa 2 seuraavasti: ”Toimituksellista sisältöä koskevat ratkaisut on tehtävä journalistisin perustein. Tätä päätösvaltaa ei saa missään oloissa luovuttaa toimituksen ulkopuolisille.” Ja kyllä, tutkitusti tämä omasta mielestään riippumaton media on jutuillaan palvellut vasemman laidan tarpeita, sitä suuntaa, mistä poliittinen tuki ja rahoitus on ollut varmintä ja mistä Ylen toimintaa ei ole haluttu avoimesti haastaakaan.

Esityksen mukaan rahoitus ja toiminta avataan, ja Yle tulee toimimaan toivon mukaan paremmin uskollisena journalistiselle ja sivistävälle tehtävälleen.

Ja lopuksi — jos toivoa niin sopisi: Vähemmän vihervasemmistolaista humppaa, Mustaa Marskia, enemmän oikeita, riippumattomia uutisia, Avaraa luontoa, urheilua, suomalaisuuden historiaa, sivistystä jonninjoutavien alapääpäiväkirjojen sijasta. Ja erityisesti: lisää koko Suomen asioiden käsittelyä, myöskin maakunnan terveisiä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto poissa, edustaja Päivärinta poissa, edustaja Seppänen poissa. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

17.19 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Yle saa vuosittain lähes 600 miljoonaa euroa suomalaisten veronmaksajien rahaa. On siis korkea aika, että kansalaisilla on oikeus tietää, mihin tuo raha todella menee. Tämä parlamentaarisen ryhmän päätökseen perustuva esitys on askel oikeaan suuntaan, kun se vaatii Yleä avaamaan talouttaan ja toimintaansa aiempaa tarkemmin ja avoimemmin.

Arvoisa puhemies! Avoimuus ei saa jäädä pelkäksi sanahelinäksi, ja Ylen hallintoneuvoston tehtävä on pitää siitä kiinni. Yle ei ole mikään erillinen kupla, vaan koko kansan media. Sen pitää palvella kaikkia suomalaisia ohjelmasisällöllisesti sekä alueellisesti, katuen koko Suomen. — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till kommunikationsutskottet.